

Lesbrief

HARDE HANDEN

Auteur: Caja Cazemier

Uitgeverij Ploegsma

Thema's: huiselijk geweld, zelfvertrouwen,
weerbaarheid, vriendschap

Tekst lesbrief: Maaïke de Vries

OVER HET BOEK

Harde handen gaat over Moxie (13 jaar). Bij Moxie thuis is er huiselijk geweld. Haar vader slaat haar en haar moeder, en soms schopt hij zelfs hun hond Wapper. Ze willen dat het stopt, maar weten niet hoe. Je leeft helemaal met Moxie mee in het boek. Haar gevoelens worden uitgebreid beschreven: haar onzekerheid, machteloosheid en schaamte over wat er bij hen thuis gebeurt. Op een dag besluit ze om samen met haar zusje weg te lopen van huis. Gelukkig heeft ze goede vrienden die haar stimuleren om hulp te zoeken.

Door dit verhaal leert de lezer dat huiselijk geweld een heel ingewikkeld probleem is. Voor degenen die er rechtstreeks mee te maken hebben, maar ook voor de omgeving. Want wat kun je doen om de ander te helpen? Samen met Moxie ontdekt de lezer dat niets doen geen optie is: je kunt bijvoorbeeld de Kindertelefoon bellen. Op deze manier wordt het verhaal hoopvol en is het ook erg leerzaam. Aan het eind van het boek legt de schrijver nog uit wat je kunt doen als je denkt dat iemand die je kent te maken heeft met huiselijk geweld. Er over praten helpt altijd!

KENNISMAKING

Dit is een boek met een heftig thema, dat je alleen moet behandelen als je zeker weet dat de sfeer in de groep veilig is en er geen leerlingen zijn die het ongemakkelijk vinden als je klassikaal over dit onderwerp praat. Je kunt het boek introduceren door het thema 'huiselijk geweld' te noemen: waar denken de leerlingen aan als ze dit horen? Laat gevoelens benoemen die ze hiermee associëren, zoals angst, boosheid, onzekerheid, radeloosheid, schaamte, woede, onbegrip. Maak samen met de groep een **mindmap** waarin je de woorden opschrijft. Ga nog niet in op oorzaken of oplossingen voor het probleem.

Lees blz. 13 t/m 19 voor.

Laat de leerlingen beschrijven hoe Moxie zich voelt.

Uit welke woorden/zinnen blijkt dit?

ZELFSTANDIG LEZEN OF VOORLEZEN

De leerlingen gaan nu het boek zelfstandig lezen. Je kunt het boek ook voorlezen aan (een deel van) de klas. Tijdens of na het lezen maken de leerlingen de verwerkingsopdrachten. Je kunt ook afspreken dat de leerlingen zelf drie opdrachten kiezen die ze willen maken. De opdrachten kunnen mogelijk spoilers bevatten voor het verhaal.

VERWERKINGSOPDRACHTEN

OPDRACHT 1

Lees de volgende citaten. Wie heeft deze zin uitgesproken? Hoe voelt deze persoon zich? Schrijf het in steekwoorden op.

'Ziekmelden is voor watjes. Dan kun je zeker ook niet koken straks? Ik wil niet wéér pasta, het smaakte nergens naar, dat eten van gisteren.' (blz. 31)

'Kijk, ik heb ook tweedehands camera's. Dit is bijvoorbeeld een mooie om mee te beginnen. Of deze, geeft (...) aan. 'En misschien is een cursus fotografie iets voor jou? Die organiseer ik regelmatig. In mei begint er een speciaal voor jongeren, en die zit nog niet vol.' (blz. 68)

'Ik ga zélf naar school. Ik zit al bijna in groep 7 en ik zal echt goed uitkijken.' (blz. 78)

'Mijn vader slaat mij. En hij slaat mijn moeder. En onze hond krijgt soms een rotschop.' Terwijl ze in de grote geschrokken ogen van Eslem kijkt, doet (...) haar verhaal. Tot slot herhaalt ze: 'Maar je mag niks zeggen, hoor! Jij weet het nu omdat jij het wilde weten, maar je mag het echt aan niemand doorvertellen.' (blz. 101)

'Jij heet niet alleen Moxie, je hébt ook Moxie!' (blz. 138)

'Er zijn afspraken gemaakt en voorwaarden gesteld,' gaat (...) verder. 'Het mag niet opnieuw beginnen. Oma blijft hier een tijdje om toezicht te houden. Vandaar dat jullie veilig naar huis konden.' (blz. 198)

OPDRACHT 2

Maak een karakterschets van ieder personage. Beschrijf wat ze leuk/fijn vinden, waar ze bang voor zijn en wat ze stom/moeilijk vinden.

OPDRACHT 3

Dilemma's: wat zou jij doen? Kies een of meerdere dilemma's. Bespreek in tweetallen.

- Een vriend(in) wil weglopen van huis en vertelt dat aan jou. Wat zou je doen?
- Een hond wordt op straat mishandeld door zijn baasje. Wat zou je doen?
- Je wilt meedoen met een fotowedstrijd, maar je weet dat je ouders het niet goed vinden. Wat zou je doen?
- Je mentor vraagt of je weet wat er met jouw vriend(in) aan de hand is, maar jij hebt beloofd niets te vertellen over zijn/haar geheim. Wat zou je doen?

OPDRACHT 4

Moxie heeft niet veel zelfvertrouwen. Je wilt haar advies geven om haar weerbaarder te maken. Wat zou jij doen als zij jouw vriendin was? Schrijf haar een brief of een uitgebreid appje.

OPDRACHT 5

Op bladzijde 89 lees je dat Moxie een stilleven maakt. Maak ook een stilleven met voorwerpen die bij het verhaal passen. Bedenk een interessante compositie en maak daar een aantal foto's van. Kies de beste uit.

OPDRACHT 6

De moeder van Moxie en Daisy komt uit Engeland. Daarom praat ze soms ook Engels tegen haar dochters, vooral als ze verdrietig of emotioneel is. Spreek jij ook meerdere talen? In welke taal denk jij, droom jij, ben je boos? Welke taal ligt het dichtst bij jouw gevoel?

OPDRACHT 7

Tammo heeft zijn hond Tex weg moeten doen omdat het te duur is om nog voor hem te kunnen zorgen. Hij schaamt zich daarvoor en zegt daarom tegen Moxie dat Tex dood is gegaan. Bedenk nog vijf voorbeelden van signalen die je zou kunnen opvangen van iemand die in een gezin leeft waar (te) weinig geld is.

OPDRACHT 8

Moxie helpt in de fotografiewinkel bij het fotograferen van honden. Ze doet het omdat ze het leuk vindt, maar ze verdient er geen geld mee. Zou jij ook onbetaald werk of vrijwilligerswerk willen doen? Waar zou dat dan zijn? Kies je iets wat past bij jouw hobby's, of juist iets anders? Waar zou jij willen helpen en wat zou je kunnen doen?

OPDRACHT 9

Doe een klein onderzoekje naar de Kindertelefoon: hoe lang bestaat deze al, wie werken daar, met welke vragen kun je bellen, is het gesprek anoniem en wat doen ze met jouw informatie?

OPDRACHT 10

Moxie is stiekem een beetje verliefd aan het worden op Tammo. Maar Tammo is niet verliefd op haar. Hij wil wel vrienden blijven met Moxie. Hoe pakt hij dat aan? Schrijf vanuit Tammo een brief aan Moxie waarin hij alles uitlegt.

NA HET LEZEN

Besprek klassikaal de verwerkingsopdrachten. Laat enkele leerlingen kort hun uitwerkingen aan elkaar presenteren.

Vraag wat ze van het boek vonden en wat ze ervan geleerd hebben. Probeer in elk geval de thema's huiselijk geweld, weerbaarheid, zelfvertrouwen en vriendschap aan de orde te laten komen bij de evaluatie.

Sluit af met de vraag of de leerlingen het leuk vinden om nog een boek van dezelfde schrijver te lezen. Caja Cazemier schrijft vaak boeken over maatschappelijke onderwerpen, zoals pesten (Like me), echtscheiding (Vuurspuwen), geweld (Split second), depressie (Blauwe dagen) of alcohol en drugs (Roes). Op haar website www.cajacazemier.nl kun je bij verschillende boeken een kort filmpje bekijken waarop de schrijver zelf uit het boek voorleest.

